

Veszélyes növények

A cikkben szerepel ez az idézet:

„A János pap országából származó növényeket tartjuk ott, van köztük halálos és még annál is borzalmasabb...”

Beszélgessünk az iskolaudvaron, iskolakertben, óvodában, otthon fellelhető veszélyes növényekről!

Háttér

Az iskolakertek, otthoni kertek növénytelepítésénél fokozottan kell ügyelni azokra a növényekre, melyek a kisebb-nagyobb gyerekek számára veszélyesek lehetnek. Lehetőség szerint ezeket ne használjuk sövényként, önálló díszítőelemként vagy talajtakaró növényként. Ld. növények táblája

Feladat

- Osszuk ki a képeket, majd beszélgessünk, felismernek-e néhányat közülük, hol találtak velük? Sétáljunk körbe az iskola udvarán/ környékén s keressünk példákat ezekre a növényekre.
- Párosítsuk a növényeket és a leírásokat!
- Mit kell tenni, ha a szomszédod megkóstolt egy ilyen növényt?
- Interneten keress példákat olyan növényekre, melyekkel helyettesíteni lehetne ezeket a veszélyes növényeket. Vedd figyelembe a növények eltérő környezeti és gondozási igényét!

Bőrallergiát okozó növények:

Elsősegély: Ha a növény mérgező tejnedve került a gyermek bőrére, ami bőrirritációt, viszketést okoz, bő szappanos vízzel mossuk le!

	<p>Elterjedt cserepes növény. A növény érintése, morzsolgatása bőrkütiést okozhat. Emellett a levél, virág vagy mag elfogyasztása, gyermekeknél a virágnektár szopogatása mérgezést okozhat. A mérgezés tünetei 2-5 óra múlva jelentkeznek, úgymint émelygés, kízó hányás, hasmenés, hideg verejtékezés, légszomj, görcs, szívritmuszavar, szívmegállás. Rendkívül keserű íze miatt súlyos mérgezést okozó, nagy dózis bevétele ritka.</p>
<p>Leander (<i>Nerium oleander</i>)</p>	
	<p>Fagyallal való érintkezéskor, pl. a cserje nyírása esetén erős bőrirritációra, ún. fagyalekcémára lehet számítani. Örökzöld cserje, levele lándzsás vagy hosszal tojásdad alakú, virága fehér, bogyótermése kb. fél cm átmérőjű fekete színű, nyár végén, ősszel jelenik meg és egész télen megmarad. Gyermekeknél súlyos mérgezést okozhat a bogyók és a levelek elfogyasztása. Tünetek: hányás, hasmenés, súlyos esetekben görcs, vesekárosodás, szívpanaszok, keringési zavar, vérnyomásesés, halál is bekövetkezhet.</p>
<p>Fagyal (<i>Ligustrum vulgare</i>)</p>	
	<p>A kutyatejfélék családjába tartozó növény mérgező tejnedvet tartalmaz, ezért a növény minden része mérgező. A tejnedv a bőrre kerülve irritációt, lenyelve pedig már nagyon kis mennyiségben is heves hányást és hasmenést okoz.</p>
<p>Mikulásvirág (<i>Euphorbia pulcherrima</i>)</p>	

	<p>Dekoratív dísznövény, ami ma már özönnövényként jelenik meg. Valamennyi föld feletti része mérgező, fényérzékenyítő hatású: a bőrre került növényi hatóanyag fényérzékennyé teszi a bőrt (akár hosszabb távon is), s égési sérülésekre emlékeztető hólyagok (fitofotodermatitisz) jelennek meg rajta, melyek sokszor nehezen gyógyuló hegeket hagynak maguk után. Mivel ez az egyetlen olyan lágyszárú növény Magyarországon, ami még az embernél is magasabb, sőt akár 4-5 m-re is megnőhet, gyakori, hogy a turisták mellé állva fényképezik egymást, a gyerekek pedig letörik és játszanak vele.</p>
<p>kaukázusi medvetalp (Heracleum mantegazzianum)</p>	
	<p>A nagy, szabdalt levelű növény pikkelyes légzőgyökerei és az életében egyszer hozott, kukoricacsőre emlékeztető virága tartalmazza a bőrirritáló anyagot. A letépett gyökerek nedve a bőrre, vagy a nyálkahártyákra kerülve azt erősen izgatja. A bőr kivörösödhet, míg a szájüregben - a nyelven és a torokban - égető érzés jelentkezik, a száj nyálkahártyája megduzzad, nem tud nyelni, akár fulladást is okozhat.</p>
<p>Filodendron vagy könnyezőpálma (Philodendron selloum)</p>	

Szúrós növények:

Elsősegély: a sebzés kitisztítása, leragasztása.

	<p>A rózsafélék családjába tartozó gyakori gyümölcstermő gyógynövény. 1,5–2 m magasra növő tüskés hajtásai a földig hajolnak, szárnyalt levelei tojásdadok, fogazott szélűek, levélnyele, levélerezete is tüskés. Gyümölcsének magas foszfor- és vastartalm mellett gazdag C-, B1-, B2-, B3-, B6-, B12-, A provitaminokban, ásványi anyagokban és gyümölcssavakban. Száritott levelét gyógyteának használják.</p>
<p>földi szeder (Rubus fruticosus)</p>	

	<p>1,5-3 m magas, lombhullató, tüskés cserje, melynek termése gyógy- és fűszernövény.</p> <p>Érdekes a növény fajneve: canina, ami nyílt utalás a kutyára („kutyának való” vagy „kutyarózsa”). A fáma szerint az ókori Rómában tüskés rózsagallyakkal kergették el a kóbor ebeket.</p> <p>.</p>
<p>gyepúrózsa v. csipkebokor (<i>Rosa canina</i>)</p>	
	<p>A rózsafélék családjába, tartozó közismert, tövises cserje, a szilva egyik rokona. 1–4 m magas lombhullató cserje. A rövid hajtások tövisben végződnek. Lassú növekedésű, hosszú életű.</p> <p>Apró, kékesfekete, hamvas, csonthéjas termése szeptemberben érik. Éretlenül fanyar ízű, amikor a dér már megcsípte, akkor megpuhul, enyhén édes íze lesz. magas a vitamin és ásványianyag tartalma.</p>
<p>kökény (<i>Prunus spinosa</i>)</p>	
	<p>Közép-Kínai eredetű, de Európában sokféle meghonosodott, 1-3 m magasra növő tövises cserje, gyakori sövénynövény. A burgonyafélék családjába tartozik, ezért a növény minden része, így a piros színű termése is kisebb-nagyobb mértékben tartalmaz mérgező alkaloidákat.</p> <p>(A „goji bogyó” (<i>Lycii fructus</i>) néven ismert étrendkiegészítő ugyanebbe a növénynemzetségbe tartozik.)</p>
<p>közönséges ördögcérna v. „sefűsefa” (<i>Lycium barbarum</i>)</p>	
	<p>Örökzöld, tövises 1,5-2 m magas cserje, levele és bogyószerű termése gyengén toxikus. Magjaiban csekély mennyiségű ciánglikozid található, mely általában csak gyomor és bélpanaszokat okoz. Egyes madárbirs fajokkal (<i>Cotoneaster</i> sp.) összetéveszthető hasonló külseje miatt. A madárbirsek szintén gyengén mérgező változataiban a gyümölcs húsában van jelen a ciánglikozid.</p>
<p>Tűztövis (<i>Pyracantha coccinea</i>)</p>	

Mérgező, hallucinogén növények

Elsősegély: Ha a gyermek valamilyen növényt vagy annak termését megkóstolta, megrágcsálta, megette, mindenképpen forduljunk vele orvoshoz vagy hívjunk hozzá mentőt. A megrágcsált növény egy darabját azonosítás miatt mutassuk meg az orvosnak.

	<p>A búza közé került konkoly veszélyes volt, mert sütés-főzés során nem bomlottak le a konkolyperje szemtermésében lévő loliin nevű mérgező hatóanyagok. Ezekből 3-5 g a lisztbe kerülve fejfájást, görcsöt, keringési zavart, súlyosabb esetben fulladásos halált okozott.</p>
Konkolyperje (<i>Lolium temulentum</i>)	
	<p>Sok kertben ültetik, viszonylag igénytelen, nagy trombita alakú, lefelé lógó, illatos virágai általában elefántcsontszínűek vagy fehérek.</p> <p>Nagy mennyiségű pszichoaktív anyagot tartalmaz. A növény eredeti élőhelyén, Dél-Amerikában a törzsek sámánjai a vallásos rítusokhoz használták a belőle készített főzetet. A hallucinációval járó halálfélelem, rettegés mellett súlyos szívritmuszavarok, ill. a hörgő-összehúzódás miatt asztmás rohamok okozhatnak halált. Minden része mérgező.</p>
Angyaltrombita (<i>Brugmansia</i>)	
	<p>A növény minden része mérgező, kivéve a 4-7 mm hosszú, kemény magot részben fedő húsos, élénkpiros, bogyóra emlékeztető, felül nyitott, édes ízű magköpenyt. Többféle hatóanyag (mérgező alkaloidok, diterpének, cianogén glikozidok (taxifillin), biflavonoidok) okoznak mérgezést. A tünetek közé tartozik a táمولgás, izomremegés, görcsök, ájulás, nehéz légzés és végül a szívelégtelenség.</p>
Tiszafa (<i>Taxus baccata</i>)	

	<p>A növény minden része, különösen magja és fiatal kérge mérgező. Hatóanyaga izgatottságot, görcsöt, verejtékezést vált ki, hánytató, hashajtó, légzésbénító és vesekárosító hatású. Gyermeknél 10 virág, 15-20 mag életveszélyes állapotot idézhet elő, 2-3 mag hányást, hasmenést okoz.</p> <p>(Az aranyvessző vagy aranyfa (Forsythia intermedia) ártalmatlan dísznövény.)</p>
<p>Aranyeső (Laburnum anagyroides)</p>	
	<p>A ricinus magja rendkívül mérgező. Általában 4-6 magot tekintenek halálos adagnak, gyermekeknél 1-3 szem elfogyasztása már életveszélyes lehet. A magok rajzolatuk és méretük miatt könnyen összetéveszthetők az ehető babbal. A mérgezés jellegzetes tünetei, melyek két óra, de néha csak napok múlva jelentkeznek: égő érzés a szájban, hideg verejtékezés, véres hányás, vizes hasmenés, bélgörcsök. Vese- és májkárosító hatású lehet, ezért fogyasztása kórházi megfigyelést igényel. A mérgezés elkerülése érdekében távolítsuk el a virágzatot, ami megakadályozza a termés és a magok képződését.</p>
<p>Ricinus (Ricinus communis)</p>	
	<p>Minden része, de főként hagymája mérgező. Hatóanyagai gyomor és bélgörcsöt okozhatnak. Mérgezési tünetek lenyelés esetén émelygés, órákig tartó hányás, hasmenés, verejtékezés. Nagyobb mennyiség fogyasztása zavartságot, légzési elégtelenséget, tetániás rohamot okoz, mely halálos kimenetelű is lehet. A virágvázából kiivott víz is kiválthat mérgezést. Hagymája összetéveszthető a vöröshagymával, ezért azzal együtt tárolni veszélyes.</p>
<p>Nárcisz (Narcissus sp.)</p>	

	<p>Elvirágzás után borsó nagyságú piros bogyói augusztus és szeptember között érnek be. A növény minden része mérgező, szívre ható, digitáliszhoz hasonló hatású glikozidokat tartalmaz. Súlyosabb mérgezés általában gyerekeknél fordul elő a földre hullott bogyók, virágok vagy a virágvázában lévő víz elfogyasztása miatt. Több esetben előfordult már, hogy medvehagymával összekeverve, halálos kimenetelű mérgezést okozott. A mérgezés tünetei többnyire hányás, hasmenés, súlyos esetben szívritmuszavar, keringési zavar.</p>
<p>Májusi gyöngyvirág (Convallaria majalis)</p>	

Forrás:

- A Biblia szúrós vadnövényei
<https://slideplayer.hu/slide/2072013/>
- Egészségügyi Toxikológiai Tájékoztató Szolgálat: Mérgező növények a kertben
- http://www.mzshome.net/magyarország_novenyei/fajok_es_vegetacio/menu/floralapmenu-mob.htm